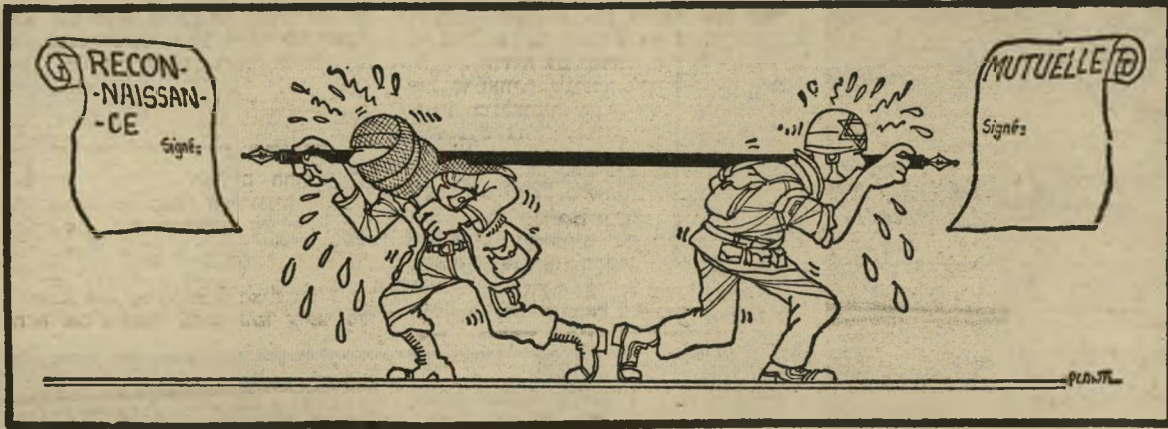

בתוכני אש"ף מתכוננים הכל למאבק המכריע בין שוחרי הקו המתון וחזית הסירוב - במי תומכת ישראל?

התאבנה התכריע

”צעד אחרי צעד” *
לאן מושכת סוריה?

הקרוב הגדול בתוכני אש"ף החל יתכן שזהו הקרב המכריע. כצד האחד: הדרך של ערפאת. היא חור תרת לפיתרון מדיני, שעיקרו הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. תוך שלום עם ישראל. כצד השני: הדרך הסורית. השוללת הליכה פלסטינית עצמאית בדרך השלום. הכל ידעו כי ההתנגשות בין שני הכרזות האלה היא בלתי-נמנעת. אך השאלה היתה: מתי? נראה כי היא תתחיל בשבועות הקרובים. שדה-הקרב הצפוי: מוצב המועצה הלאומית הפלסטינית בירדן.

חוגים מול המשק

התפלגות המחנות בתוך אש"ף הסתמנה בבירור כבר בבירות הנצורה. כאשר התכוננו כוחות-אש"ף לפנות

הפלסטיני לצורכי המשא-והמתן. הוא רוצה להקים פדרציה שתבטיח את שליטת הצבא המיסטרה של ירדן בגדה וברצועה. תוך הכרה פורמלית בילבד ביישות פלסטינית בשטחים אלו.

ירושלים הפכה סמל המחלוקת. לכל פלסטיני ברור כי ירושלים המיוזמת מוכרחה להיות בירת המדינה הפלסטינית. זהו כימעט עיקר מקודש. ואילו חוסיין רוצה כי עמאן תהיה בירת שני החבלים — הירדני והפלסטיני.

המשמעות ברורה: מדינה פלסטינית שבירתה בירושלים, תהיה עצמאית — גם אם יהיה לה קשר פירמלי כלשהו עם ירדן. ואילו חבל פלסטיני שבירתו בעמאן לא יהיה אלא מחוז מנהלית של ירדן.

מאחורי מחלוקת זו מתחבאים פחדים הדדיים. הפלסטינים אינם מאמינים לחוסיין, וזוכרים היטב את הדיקטטורה המיסטרית והצבאית שהוא השליט בגדה עד 1967. חוסיין, מצידו, פוחד מפני מדינה פלסטינית עצמאית. כי זו תהווה מוקד-משיכה לפלסטינים, המהווים עתה את רוב נתיניו. תחת שפלסטין תהיה תבל של ירדן. עלולה ירדן להיות לחבל של פלסטין.

ערפאת ניסה להפריך חששות אלה. על רקע זה מסר למלך חוסיין כי אורי אבנרי סיפר לו בעת ביקורו בבירות המערבית. שאריאל שרון מוכן לעזור לערפאת להפיל את שילטונו של חוסיין בירדן. ערפאת הורו כי שהוא דחה הצעה זו „בשאט-נפש” (ראה איגרת העורך, עמוד 3).

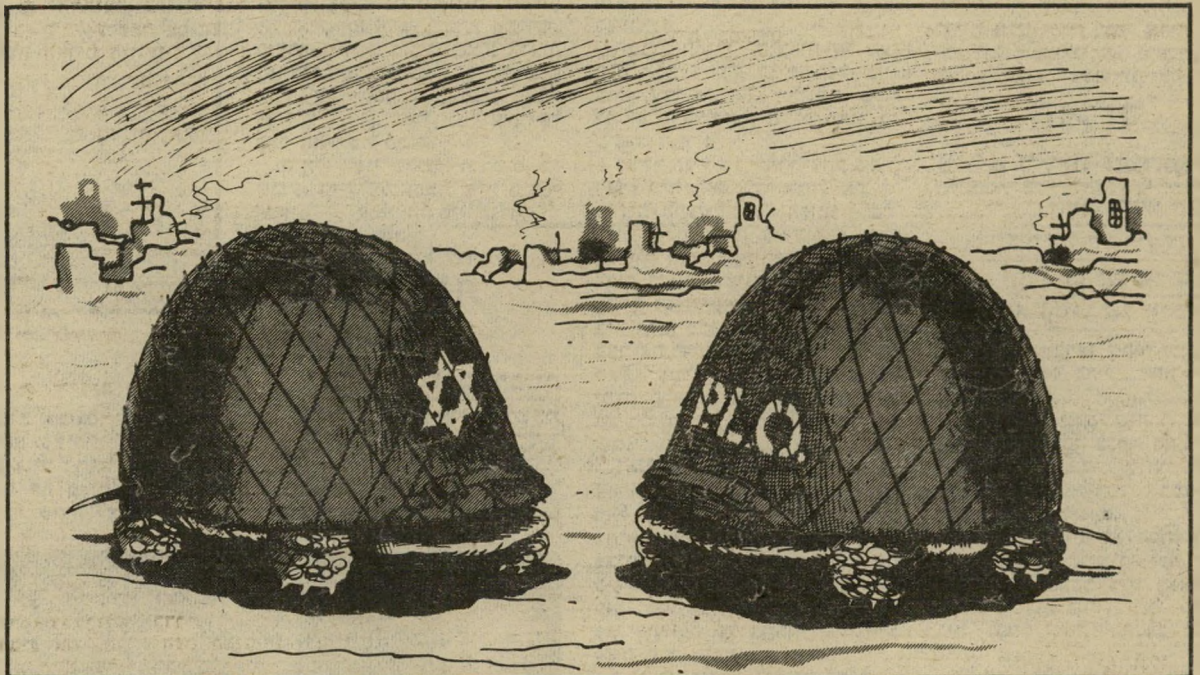
לבסוף הסכימו שני הצדדים שלא לסיים את הוויכוח, אלא לחדש אותו אחרי מושב המועצה הלאומית הפלסטינית. שייערך בעוד חודש. למרות המחלוקת הדיקטטורית, רמזו שני הצדדים שהם מעוניינים בהמשך הדו-שיח, ומוכנים לחפש פשרות.

מורה אדומה בדמשק

אדם עצם קיומו של דו-שיח זה הדיקטטורית, ליק נורה אדומה בדמשק.

אחרי תקופה קצרה של ירח-יבש ירדני-סורי, הפכו שתי מדינות אלה שוב ליריבות. יש ליריבות זו שורשים רבים. בין השאר: ● ירדן תומכת בעיראק במלחמתה באיראן, ועיקר האספקה לעיראק עוברת דרך נמל עקבה. ואילו סוריה היא אויבתה המושבעת של עיראק, מפני שבשתי המדינות שולטים פלגים יריבים של אותה המפלגה (מיפלגת-התחיה הערבית, בעתה).

● סוריה היתה פרו-סובייטית בעוד שירדן היא אחד מעמודי-התווך של המערב האמריקאי בעולם המערבי.

”הכרה הדדית” *
לאן מושכת ממשלת-ישראל?

כנע לרגשות. הם מנהלים מדיניות מפוּרְת. ההגיון אומר שבמצב הנוכחי כדאי לפלסטינים למצוא שפה משותפת עם חוסיין, כדי שזה יממש מעין גשר בינם ובין האמריקאים ומפלגת-העבודה הישראליים. אלה התחייבו, משום-מה, שלא לנהל משא-ומתן ישיר עם אש"ף, אך לתמוך בהחזרת השטחים הכבושים לערבים אם יקום קשר כלשהו בינם ובין ירדן.

ערפאת נסע לירדן כדי לברר אם ניתן למצוא פשרה בין ירדן ואש"ף. כמצופה, הסתבר כי הדבר קשה. כי זה מול זה עמדו שתי תפיסות:

● ערפאת מוכן להיעזר בירדן ולמסור לו שליחות מוגבלת, אך לא למנות את חוסיין כנציג העם הפלסטיני — תואר שנשלל ממנו בפירוש בוועידות-הפיסגה הירדניות. ערפאת מוכן להסכים לקשר פורמלי רופף בין ירדן והמדינה הפלסטינית שתקום בגדה וברצועה, אך בשום פנים לא לשליטה ירדנית בשטחים אלה.

● חוסיין רוצה להתמנות כנציג העם האמריקאי של פלסטין בלבד מונד הצרפתי. על שתי המגילות, שאליהן מושך כיום ישראל ואש"ף, כתוב „הכרה הדדית”.

בלתי-נמנע. מפני שחלק מכוחות אש"ף נמצאים בלבנון בשטח הנתון לשליטה סורית — הצפון והמזרח, אך יתכן כי אבנרי איבד מנסה אף הוא להמר על הקלף הסורי. ההכרעה בין דמשק ותוניס היתה הרבה יותר מהכרעה גיאוגרפית. היתה זאת מחלוקת עמוקה ביותר על קו התנועה הלאומית הפלסטינית, ועל השליטה בה.

טרפאת מול חוסיין

מחלוקת זו פרצה בימים האחרונים, בקשר לנושא המעורר רגשות עמוקים בקרב הפלסטינים: היחסים עם ירדן. כל הפלסטינים שונאים את הדרך הירדנית, הדרך של ספספס-השחור. לפלסטינים, כמו ליהודים, יש זיכרון ארוך, והטבח לא נשכח. אולם ראשי המחנה הפלסטיני, המאוחדים סביב ערפאת, יודעים כי אין הפלסטינים יכולים עתה להרשות לעצמם להיכנס למושא המעורר רגשות עמוקים בקרב הפלסטינים: היחסים עם ירדן. כל הפלסטינים שונאים את הדרך הירדנית, הדרך של ספספס-השחור. לפלסטינים, כמו ליהודים, יש זיכרון ארוך, והטבח לא נשכח. אולם ראשי המחנה הפלסטיני, המאוחדים סביב ערפאת, יודעים כי אין הפלסטינים יכולים עתה להרשות לעצמם להיכנס למושא המעורר רגשות עמוקים בקרב הפלסטינים: היחסים עם ירדן.

את העיר ונאלצו לבחור את יעדיהם. יאסר ערפאת, ועימו הרוב המכריע של ראשי פת"ח. בחרו בתוניס. התירוץ היה שתוניס היא עתה בירת הליגה הערבית. אך היו לה גם מעלות אחרות: נשיא תוניסיה, הביב אל-בורגיבה, היה חלוץ רעיון השלום הישראלי-פלסטיני, עוד ב-1965. תוניס עורר כמה פעמים, מאחרי הקלעים, ליוזמות-שלום אש"פיות, ובעיקר לנסיגות מהתקרבות בין אש"ף וארצות-הברית. שעליהם ניצח עיצאם סרטאווי. ובעיקר: תוניס אינה דמשק.

במלחמת-הלבנון הוכח סופית כי פת"ח הוא הכוח המרכזי, וכימעט הבלעדי, בישראל. הוא תפס מקום דומה לזה שתפס אירגון-ההגנה במערב היהודי בראשית מלחמת-ש"ח. לצידו, התגמדו כל הכוחות האחרים באש"ף. כמה מראשי הכוחות האלה, שקיבלו את מנהיגותו של ערפאת בבירות, החליטו בכל זאת לעבור לדמשק. היו אלה ג'ורג' חבש, ראש החזית העממית; נאייף חותמה, ראש החזית הדמוקרטית; ואחמד ג'בריל, ראש המפקדה הכללית; ועוד. גם כמה מנהיגי פת"ח, כמו צאלח ח'לף („אבו איאד”), עברו לדמשק. זה היה